

ISZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre 18 h.
Félévre 10 h.
Három hónapra 6 h.
Helyben hához hordva:
Egy évre 20 h.
Félévre 12 h.
Három hónapra 8 h.
Külföldre postán szállítva:
Egy évre 24 h.
Félévre 14 h.
Három hónapra 9 h.
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 22. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1916 január 28.

A montenegrói fegyverletétel feltételei.

Budapest, január 27. (Saját tudósítónktól.) A montenegrói fegyverletétel feltételeit január 25-én irták alá. A feltételekből a következőket adjuk:

Montenegró köteles átadni az összes hadiszereket, fegyvereket, várakat. Csapatok a békekötésig folytatják hadműveleteiket és ebben a montenegrói kormány hathatósan támogatja azokat. Hadifoglyainkat azonnal szabadon bocsájtják, míg ellenben a montenegróiaktól elfogott katonák csakis a békekötés után szabadulhatnak, kivéve azokat, akik meghódítottak. Az ország területén a közigazgatás montenegrói marad tovább is. A montenegrói kormány tartózkodási helye Podgorica és nem Cetinje, amelyet be kell jelenteniök.

Az egyezséget 25-én irták alá. Részünkről Wéber altábornagy és Schuppick vezérkari őrnagy, míg a montenegróiak részéről Bezir tábornok, Lompár őrnagy irták alá.

Szöknek az olaszok.

Olasz hadszíntér. Budapest, január 27. (Hivatalos.) A harcok tevékenység tegnap általában csökkent. Oszlaviánál tüzéségi tüzeléseink hatása alatt még 50 olasz szökött át hozzánk.

Az orosz fronton nincs esemény.

Orosz hadszíntér. Budapest, január 26. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény.

Montenegróban csend van.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, jan. 27. (Hivatalos.) Montenegró összes részeiben ép úgy, mint Szkutari vidékén teljes csend uralkodik.

A montenegrói csapatok legnagyobb része le van már fegyverezve. A lakosság teljesen előzékeny magatartást tanúsít.

Höfer. (Min. eln. sajtóoszt.)

Francia—angol—orosz konfliktus.

Zürich, január 27. Poincare legközelebb hadat üzen Angliának és Oroszországnak.

Danilo Cap Saint Martinban.

Róma, január 27. (Magyar Távirati Iroda.) Lyonból táviratozzák, hogy Danilo montenegrói trónörökös és neje elutazott Lyonból a üdülés céljából Cap Saint Martinba ment.

Az oroszok elindultak az angolok segítségére.

London, január 27. A Daily Chronicle pétervári levelezője jelenti: Az orosz csapatok Hamadantól nyugatra állanak már, vagyis tíz napi járásnyira a Kut el Amarában körülzárt angol hadseregtől. Az egyesülés még sem fog egyhamar megtörténni.

Eltekintve attól, hogy az ut hegyes terepen visz át, a németek és a törökök a perzsa segítőcsapatokkal egyetemben bizonyára mindenáron igyekezni fognak az egyesülést megakadályozni. A törökök most azokon a bandákon kívül, amelyeket Hamadantól nyugatra elűztek, igyekeznek megnyerni maguknak a luzistani törzseket.

Nisam és Saltaneh, a tartomány kormányzója a perzsa kormány megbízásából fegyveres csapatot állított, hogy a garázdálkodásnak véget vessen és csapataival aztán átment az ellenséghez. Mindazonáltal remélhető, hogy az egyesülés sikerülni fog és a tavasszal lehetséges lesz az ellenség utját déli Perzsia felé elzárni.

A mezopotámiai harcokat azonkívül az Erzerum körüli események is nagy mértékben befolyásolják. Ha a szerencse továbbra is mosolyogni fog az oroszokra, a törökök kénytelenek lesznek csapataikat Mezopotámiából visszavonni, nehogy elvágják őket.

Mért adta meg magát a montenegrói hadsereg?

Páris, január 27. A Havas-ügynökség jelenti Párisból: Nikita király fogadta a francia és a külföldi hírlapírókat. Sajnálkozását fejezte ki azon, hogy egészségi okokból nem beszélhet velük hosszasan, de a miniszterelnök az utolsó eseményekről nyilatkozni fog számukra.

Miuskovic miniszterelnök ezután részletes tájékoztatást adott az eseményekről és elmondta, hogy a montenegrói sereg többet tett, mint amennyit tenni kötelessége volt.

CSILLAG

GYÓGYSZERTÁR
NAGYVÁRAD, ZÖLDFÁ-UTCZA.
Telefon Interurbán 552.

Az összes bel- és külföldi gyógy és piperecikkek kicsinyben és nagyban kaphatók.

Liszka víz szeplő ellen
Droguinal köhögés ellen
Pedikrol féregpor főraktára.

és csupán az ellenség tulerejének, az eleség- és lőszerhiánynak nyomasztó hatása alatt adta meg magát. Erélyesen tiltakozott a lakók támadásai ellen, amelyek Montenegrot azzal rágalmazták, hogy szövetségeseit elárulta.

— Mindent feláldoztunk, — így végezte szavait a montenegrói miniszterelnök — csak hogy megfeleljünk szövetségeseink irányában vállalt kötelezettségeinknek: katonáink életét és egész országunkat, annyit tehát legalább is elvárhatnánk, hogy ne próbáljanak becsületünkben gázolni.

Portugália mozgósítása.

Berlin, január 27. A Tägliche Rundschau-nak táviratozzák Luganóból: A Secolo római tudósítója beszélt ott egy nagyon magas állású portugáliai diplomatával, aki a többek közt a következőket mondta:

— Az angol követ Lisszabonban az utolsó napokban sűrűn tanácskozott a portugál miniszterelnökkel. Portugália végre valahára késznek nyilatkozott, hogy teljesíti elvállalt kötelezettségeit és az azokból reá háruló katonai következményeket levonja.

A hírlapírónak arra a kérdésére, hogy mozgósít-e tehát Portugália, ez volt a válasz:

Nagyon valószínű. Igaz ugyan, hogy Portugália katolikus népe a pápa törekvéseinek értelmében azt követeli, hogy ne legyen mozgósítás, de Portugália többé nem térhet ki Angliával szemben vállalt kötelezettségeinek teljesítése elől.

Élénkség a francia fronton.

Berlin, január 27. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Kapcsolatban a Ducumokban lévő állásainknak az ellenséges szárazföldi tüzéség által történt lövetésével az ellenség monitorai Veszende vidékét eredménytelenül árasztották el tüzelésükkel. A Winni Neuvillei ut mindkét oldalán csapataink előzetes robbantás után a franciák állásait 5—600 méter kiterjedésben megrohanták, elfogtak 1 tisztet és 250 főnyi légénységet és egy gépfegyvert és 3 aknavetőt zsákmányoltak. Az ellenség eredménytelen ellentámadásai után itt és a legutóbbi napokban elfoglalt többi árkokban élénk kézi gránát harc fejlődött. Lens városa erős ellenséges tűz alatt állott.

Az Argonokban időnként heves tüzéségi harcok.

Keletről nincs jelenteni való.

Keleti hadszíntér.

Linsingen tábornok hadsereg csoportjához tartozó kis német és osztrák magyar osztagok sikeres vállalkozásaitól eltekintve, nincs jelenteni való.

Balkán hadszíntér.

Semmi ujság. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

Hol van Nikita.

Páris, január 27. Nikita családjával Pompadour Markomoe Vernay villájában lakik.

A német követ a román királynál.

Bukarest, jan. 27. Busrho német követ hétfőn délután öt órakor kihallgatáson volt Ferdinánd királynál. A királyi audiencia után Porumbaru külügyminiszter fogadta a követet.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 27.

Beöthy Pál elnök háromnegyed tizenegykor nyitotta meg az ülést.

A földgáz jelentéshez ma először Sümegi Vilmos szólalt fel. Előterjeszti a következő határozati javaslatot:

A szerződés keresztülvitelét a képviselőház a következő kikötések teljesítéséhez fűzi:

1. Azok az állami kezelésben maradt gázművek elsősorban az erdélyi városok szükségleteinek fedezésére használandók ki.

2. A magyar földgáz részvénytársaság által berendezendő gyárak és ipartelepek az üzemük fenntartásához szükséges minden ipari és gyári berendezést kizárólag magyar termékből kötelesek beszerezni.

3. A magyar földgáz r. t. ügykezelése és hivatalos nyelve csakis magyar lehet.

4. A magyar földgáz részvénytársaság tisztviselőinek, valamint munkásainak hetvenöt százaléka csakis magyar lehet.

5. A magyar földgáz r. t. tiszta jövedelmének tíz százaléka a tisztviselők és munkások között osztandó fel.

6. Mindaz az alumínium, salétrom és egyéb a közgazdaság hasznára fordítható termék, a melyet az erdélyi földgáz révén előállítanak, elsősorban Magyarország mezőgazdasági és ipari szükségleteinek kielégítésére fordítandó.

Az erdélyi medencében véleménye szerint sokkal több a földgáz és annak kitermelése után a petroleum, mint azt a szakértők gondolják. A földgázt Erdélyben találták, maradjon Erdélyben és virágoztassa fel annak iparát.

Sümegi után Eszterházy Mihály szólott a földgáz javaslathoz.

A felszólalások után Teleszky válaszolt és kijelentette, hogy Sághy Gyula javaslatát elfogadja, a többi ellenben nem. A Ház a jelentést Sághy javaslatával módosítva elfogadta.

Ezután áttértek Serbán Miklós mentelmi ügyére. A mentelmi a Ház felfüggesztette, mert Serbán gabonaszállítási viszályokkal van vádolva.

Holló Lajos a valuta kérdés rendezéséért interpellál.

Teleszky János nyomban válaszolt. Nem lát okot arra, hogy a valuta terén mutatkozó disparitás miatt valami nyugtalanítás keletkezzék. Ez a központi hatalmak elszigetelt helyzetének természetes következménye. A háború után az árfolyam differencia javulására erős befolyással lesz a hadikárpótlás mindinkább erősödő reménye.

Holló Lajos felszólalása után a választ tudomásul vették.

Károlyi Mihály a vasutasok sérelmei miatt interpellál. A december 15-én kiadott királyi rendelet, mely a háborús nyugdíjra vonatkozik, nem alkotmányos. Nálunk nem lehet ellenjegyzés nélküli császári pátenssal kormányozni.

Tisza István nyomban válaszolt. Kijelentette, hogy a rendelet törvényes. A hadiparancsok ellenjegyzés nélkül jelennek meg. A hadiév kezdetét a törvény értelmében a királyi elhatározás állapítja meg.

Károlyi a választ nem vette tudomásul, ellenben a többség tudomásul vette.

Az ülés 5 órakor ért véget.

Biharmegye nem adja a váradszőlősi legelőt.

Az alispán határozata.

Biharvámegye és Nagyvárad városa között már évek hosszú sora óta egy igen érdekes határ rendezési ügy forog kérdésben. A kérdéses határügy leginkább Nagyvárad városát érdekli, amennyiben a város határának kiegészítéséről van szó. Nagyvárad városának egyik része nevezetesen a Csillagváros mint egy hosszú ék nyomul ki a város területéből a vármegyébe. A városrész az országutnak csak az egyik részén épült, míg a másik részén már a váradszőlősi marhák legelnek a Lajos legelőn s ez a városrészszel szemben lévő területet már megyei territorium.

Nagyvárad már évek óta meg akarta szüntetni ezt az állapotot és azt szerette volna, ha a legelő valamilyen módon a város tulajdonába mehetett volna át, s akkor mi sem állana útjában Csillagváros továbbépítésének.

A város ebben az irányban már a kellő lépéseket meg is tette a nagyvárad-i római káth. püspökségnél. A tárgyalások azonban eredménytelenek voltak.

Legujabban a katonaság tette ismét aktuálisá a kérdést. Tavába van véve ugyanis, hogy a kérdéses területen nagyobb erényű fogolytábort építenek. A tábor területére a szükséges vizet természetesen Nagyvárad város vízvezetéke szolgáltatná, ugyszintén a város adná a villanyvilágítást is.

Nagyvárad városa szívesen belemenne a támogatásba, azonban csak úgy, ha a tábor területét, mintegy 50—60 holdat, a vármegye a városnak engedi át. A katonai parancsnokság erre azonnal átírt Biharvámegyéhez és kérte, hogy a szükséges földet adja át a városnak. A katonaságnak soron kívül volna szüksége a területre, mert az építkezéseket rövidesen megakarják kezdeni.

Az ügy azonban tegnap ismét holtpontra jutott. Fráter Barnabás alispán ugyanis már határozott a katonaság megkeresése felett. A határozatban az alispán a leghatározottabban elutasítja a katonaság kérését, ami minden tekintetben helyes is. A terület átengedése kérdésében ugyanis csak akkor lehetne tárgyalni, ha azt a földterület telekkönyvi tulajdonosa, tehát a római katolikus püspökség kéri. Ezt pedig nem tette, hanem egy harmadik, aki ezuttal sem telekkönyvileg, sem törvényhatóságilag nincs érdekelve.

Az esetben is, ha az érdekelt földtulajdonos kérte volna is az átengedést, Biharvámegye törvényhatósága nem határozhatott volna a dologban, mert abban kizárólag a törvényhozás van hivatalos dönteni.

Ezek a differenciák azonban semmiképpen sem képezhetik akadályát a fogolytábor építésének. A katonaság ugyanis felépítheti a szükséges épületeket és a város adhatja hozzá a megfelelő vizet és villanyt. A villanyvilágítást annál is inkább adhatja a város, mert már a vezetőkek a területen tul is ki vannak vezetve.

Más kérdés lehetne a tábornak vízzel való ellátása, mert a város vizet nem köteles adni idegen törvényhatóság területének.

Azonban világháború van és a katonaság érdeke nem nézi, hogy milyen paragrafusok akasztják meg a víz folyását, hanem egyszerűen félretesz a paragrafusokat és akár tetszik, akár nem, a vízvezetéköt kivezeteti.

Az alispán határozata folytán az ügy tehát nem kerül a vármegye legközelebbi közgyűlése elé.

A pápaság helyzete.

A Quirinál és a Vatikán állítólagos tárgyalásai.

Egyik fővárosi estilap írja:

A világháború felszínre vetette a pápaság politikai helyzetének problémáját, az ugynevezett római kérdést.

Az utóbbi időben állítólag egészen csendben tárgyalások folytak a Quirinál és a Vatikán között, melyek nem voltak ugyan hivatalos jellegűek, de politikai tekintetben igen érdekesekek. A Vatikán ugyanis joggal igényli, hogy az elkövetkezendő béketárgyalásokban a pápa is részt vegyen s ne érje az a mellőzés, mint 1899-ben a hágai válságot bíróság felállításánál. — Viszont a Quirinál most, midőn Olaszország katonai téren a legnagyobb erőfeszítést teszi, el akar kerülni mindent, ami egyrészt szövetségeseivel süllyedésre adhatna alkalmat, másrészt esetleg az ország belső, nehezen fenntartható egységére is káros hatást gyakorolna.

A tárgyalások — hír szerint — közvetítő útján történnek. Közvetlen tárgyalás természetesen ki van zárva. Ilyenekül emlegetik a Banca di Roma vezérigazgatóját, Ernst Pacellit, továbbá a római tartománygyűlés elnökét, Romolo Tillonit, kinek a fivére a párisi olasz nagykövet.

XV. Benedek pápa és Gasparri bíborosok eleinte tisztán eszméiserőre gondoltak, azonban Howard angol és báró Heuvel belga követek sikerült állítólag a tárgyalásokat megindítani.

Már maga az a tény, hogy a Vatikán és a Quirinál között — bár közvetítőkkel — tárgyalások folynak, történelmi esemény volna. 1888 óta, — midőn XIII. Leó és a Crispiniszterium között folytak eredménytelen tárgyalások, ilyenfajta érintkezés a Vatikán és a Quirinál között nem volt.

A mostani tárgyalásokat hír szerint novemberben kezdték meg s némi megszakítás után röviddel ezelőtt újra folytatták. A Vatikán követelése között elsősorban szerepel a pápa helyzetét szabályozó garancia-törvénynek nemzetközivé tétele olyan formán, hogy ennek pontos megtartásáért a nagyhatalmak együttesen vállaljanak kezességet.

Az érdekes hírt természetesen csak fenntartással lehet fogadni. Az idők jele azonban, hogy az eddig a szabatkörművesek által dirigált Quirinálról komoly formában támad az a hír, hogy jónak látja a kibékülés útját keresni a Vatikánnal.

* **Röhögés, hurut, rekedtség, ényálkásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle **hurut-szeletkét**. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13—02.

* **Husfüstölést** és disztróliést elválalok. Bém-utca 11 szám.

A tél Volhyniában.

Volhynia, egy darab a nagy Oroszországból, ennek nyugati csücskében, s mégis oly orosz minden vonatkozásban. Volhynia télen, az első hó álomvilágában! Elnémítod az ágyuk zaját, a fegyverek láráját, elfojtod a haldoklók hörgését, a sebesültek jajgatását, elhomályosítod a világító reflektorok fényét, a hulló rakéták világát és kegyetlenül kényszerítod a szép iránt fogékony emberi lelket arra, hogy beléd temetkezzék, hogy beborítsa magát a természet szépségével, hogy ne lásson mást, csak a te fehérségedet, hogy ne halljon mást, csak a te pelyheid hullását, hogy ne gyönyörködjék másban, csak a te túbájad varázsában. Te csábítóttal arra a tünre, hogy pillanatra megfedekkezzem a körülöttem dúló világháború minden borzalmáról s csak téged lássalak, te szép, felségesen szép fehér tündérvilág, volhyniai tél!

December elején vagyunk, a tél uralmának ideje elérkezett. Szép a tavasz ébredése, szépek a nyári csillagvilágos éjszakák, elragadó az őszi természet bája, de az első hó, ez a varázsos fehér lepel, utolérhetetlen gyönyörűsége a természetnek.

Már többször esalogatott bennünket, hullott kisebb-nagyobb pelyhekben, hullott azért, hogy ismét elolvadjon, hogy mutassa magát s eltűnve, ennél jobban vágyódjunk utána, annál inkább lessük, kívánjuk minden szépségét. S most végre itt van! Egy este hideg északi szél kerekedett, mely megzörgette a paraszt viskók ablakait, melyek mögött harcias katonák, férfiak aludtak. S míg éjszaka álmukat szőtték a messze földön küzdők, míg talán épen otthon jártak egy szebb világba képzelve magukat, megjött az első hó. Orozva jött, mint a tolvaj, hogy ne lássa senki sem, s szép lassan sűrűen hullott. Rászállott a kicsi házak nád-fedelére, a fenyőfák galjaira, az utakra, a földekre, a mozdulatlan álló csukaszürke őrszemre, az erdő kunyhóira. Nem került ki semmit, nem válogatot, betakart mindent fehérségével. S a kemény katona, ki éjjeli nyugalmában egy álomvilágban járt, reggelre ébredve, fehér tündérvilágban találta magát, az első hó varázsos, csábítóan szép fehér világában.

Nem tagadom, rajbául ejtett. Némán, szóltanul szemlélem s gyönyörködöm benne. Elmerengve járok egy fenyő erdőben. A friss puha hó bokáig süpped le lépteim sulya alatt. Elöttem egy harkály kopácsol egy fa derekán. Meglát és tovarebben. Lombán hull le a hó a fenyőgalyákról, melyeket a félőn menekülő madár repülése közben érint. Innét leszáll, függő forg, keresgél kenyere után. Megyek utánna, míg közel jutok hozzá. Megállok, s is figyel mozdulatlanul. Egy darabig farkasszemet nézünk, majd félénken ismét elrepül. Nem zavarom tovább, másfelé fordítom utamat.

Fehéren porlik szét hócipőmön a puha fagyos hó minden lépésnél. Csodálatos módon ősuta keresztetzi utamat. Ugylátszik nem zavarta el őt a dúló háború, a folytonos ágyu és puskalövések s nyugodtan él 1—2 kilométerrel a front mögött, kecses könnyűséggel vágódik át néhány bokron és ledöntött fatörzsről, végigvágat egy közeli tisztáson és ennek tulsó végén eltűnik.

Megyek tovább . . . Gondolkodom. Talán nem is illik ennyire belemélyedni a természet szeretetébe, mikor ilyen szomorú idöket élünk. De Istenem, nem teszek én evvel senkinek semmi rosszat . . . De talán mégis . . . Egyik gondolat üzi agyamban a másikat s elmerülve megyek tovább.

Egyszerre hirtelen megelevenedik előttem az erdő. Fáradt bakák tizen, huszan, nagy fatörzseket cipelnek, a nehezebbeket párs lovak húzzák. Nagy sürgés, forgás, mozgó összevisszaság. A szorgalmas katonák egy mélyebben fekvő lapályos területet hidalnak át. Gyönyörű munkát végeznek. Végig megyek a készülő hid favázán s kiérek egy utra, mely hazafelé vezet. Szembe velem kecsik jönnek. Kicsi, de erős trén lovak lelkiismeretes erőlködéssel húzzák terhüket. Pár száz lépéssel arrább bakákkal találkozom. Szép, derék fiúk, fiatalok egytől egyig. A néhány öregebb altiszt arcáról gondviselő apái hivatás érzete tükröződik le. A legények barna, magyaros arca alig látszik ki a hósapka alól. Hátukra, a bornyura, néhány ujjnyira nőtt már a frissen hulló hó. Érintetlen csapat, mely még nem volt tűzben. Most látják először a helyet, a hol a halált osztogatják. Az ifju szeméből tűz, bizalom, reményesség sugárzik, melyet az irgalmatlan hideg sem tud lelohasztani.

Közel jártam már házunkhoz, mikor a repülőgép oly sajátos zugása ütötte meg fülem. A havazás már hirtelen elállott, a nap kilyűjt a felhők közül, s mihelyt világos, tiszta idő lett, felszálltak a légi utasok, hogy kémlelő utra induljanak. Már régóta figyeltem, hogy egyszerre hevesen kezdtek ágyuzni a muszkák s most megfordulva látam, hogy a repülőgépet lövöldözik. És ugykissé oldalról szemlélve, igazán nagyon érdekes volt. Egy távoli durranással majdnem egyidőben jelent meg a kék égen egy parányinak látszó fehér felleg; a srappell felrobbant.

Egyszer közelebb a repülőgéphez, más kor messze alatta. A repülőgép zavartalan repült tovább, vagy hirtelen megfordulva, irányt változtatott. A kis felleg pedig nőtt tovább és mindig nagyobb és nagyobb lett. Megint néhány ágyuszó. Az uszó gépre nézek s egyszerre két-három pont jelent meg körülöttem. Alig haladt pár másodpercig, megint néhány felrobbant srappell veszélyezteti. A füstfellegek 10—15 percig is láthatók és így élénken jelzik azt az utat, melyen a légi utas menekült. Miután egy egész sereg kilőtt srappell nem talált, a repülőgép végre is sértetlenül tért vissza állásunk fölé s innen vissza, hátrább, ahonnan felszállott.

Este, miután a nap leáldozott, még hidegebb lett. A jégvirágos ablakon kinézek. Elöttem egy egész sor földbeépített istálló lakások. Itt ott fehéren száll fel a füst egy-egy kéményből s szinte megmerevedett gőzoszlopnak látszik, oly sűrű és mozdulatlan. Igen hideg szélesendes időben szokott ez így lenni.

Távol az erdő fái mögött halványan mesolyog a fogyó hold világa. Lankadt sugaraival egy-egy foszlányt hint az aludni készülő természetre, mintha még gyönyörűbbé, szokatlanabbá akarná varázsolni a volhyniai tél mesés szépségeit. Hiába töröd magadat vén holdunk, ezt a telet szebbé, elragadóbbá,

élvezhetőbbé nem tudod tenni, ha össze-szeded is minden bűvös hatalmadat, de azzá teszi majd — ha eljön — a béke, mikor már majd nem szólnak az ágyuk s a hideg nem győtri a szegény katonák fáradt testét.

Ifj. Mihály Béla,
huszárőnkéntes.

A közönség faellátása

30 koronás ajánlat a városnak

A tűzifa szükség mindjobban kétségbe-ejti a város lakosságát. A fakereskedőktől méregdrágán sem lehet fához jutni.

A városházán, úgy látszik, már állandó lesz a kifüggesztett tábla: A tűzifa el-fogyott.

Ha az utcán egy szekérfát látunk, só-várgó szemmel nézzük s felsóhajtunk: Vajjon ki az a boldog halandó, akihez ma szekér-számra szállítják a tűzifát?

A fauzsorában már lefőzték a kereske-dőket azok a vidékiek, akik a piacra hoz-zák be a tűzifát. A közönség előzőmli a fa-piacot, de megrökönyödve tapasztalja, hogy az összeszorított csekélyke szekérfáért képe-sek 30—36 koronát kérni. A kényszerűség-ből mindig akad, aki ezt az összeget meg is adja.

De legjobban vannak sujtva azok a leg-szegényebb emberek, akik a szatócs üzletek-ben kénytelenek 10—20 kilónként besze-rezni napi tüzelőszükségletüket. Ma már a szatócsok 9—10 koronáért adják a vízzel meglocsoló apró fa métermázsáját s még szerencsésének tartsa, ha valaki ezen az áron is hozzájut egy métermázsá fához. Mi-vel kevés a fa, csak 10—20 kilót adnak, mert hát kell másnak is.

De hát ne csodálkozzunk a fakere-ke-dőkön és szatócsokon, mikor még az ide-geek is azt hiszik, hogy Nagyváradon már rakásra fagnak az emberek s készek a tűzifát akár arannyal is dupla áron meg-fizetni.

Polyanszky Orst debreceni lakos teg-nap ajánlatot küldött Nagyvárad városához, amelyben felajánl a városnak 40 waggon száraz, hasított csérfát, 100 métermázsánként Ungmegyében a vasutállomáson feladva, 470 koronáért. A waggonról való gondoskodás és a Nagyváradra szállítás a város köte-lessége. Ajánlatát a levél vételétől 3 napig tartja fenn.

Azt hisszük, hogy Nagyvárad városa erre az ajánlatra nem reflektál, mert a fel-ajánlott fa köbmétere közel 30 koronába kerülne.

Nagyvárad város tanácsa remélhetőleg, ha a kedvezőbb időjárás bekövetkezik, csak jut fához s habár a városi fa sem olcsó, de mégis tűrhető és a közönség mégis csak fához jut a még 6—8 hétig tartó fűtési időnyire. Amint a tavaszi idő beköszönt, úgy is megcsappan a fafogyasztás.

* **Olaszország is kapitulál**, mert az olasz hölgyek nem bírják már nélkülözni Rosenzweig Róza elegáns és kényelmes fű-zőit. Reklám füző K 6 — Leibchenek rek-lámnak, saját árban. A minden hölgynek nélkülözhetetlen havikötőkből nagy választék. Rosenzweig Róza fűzőgyár Szalárdi-u. 9.

Egy öreg kertész tragédiája.

Öngyilkosság vagy büntény az üvegházban.

Tegnap éjszaka rejtélyes haláleset történt a Farkas József Szent Jeromos-utcai kertésztelepén. Reggel az üvegházban átlóva, véresen találták Kamalender György ker-tészességét. A titokzatos esetről reggeli fél 8 órakor telefonon értesítették a rendőrségi központot, ahonnan Erlich Imre fogalmazó, ügyeletes tiszt, dr. Ertler Mór tisztiorvos és Méhes Lajos detektív mentek a helyszínre.

A kertésztelep nagy üvegházában a déli-virágok, pálmafák között ülőhelyzetben ta-láltak az öreg kertészességét, abban a hely-zetben, ahogyan reggel egy asszony fedezte fel, amikor az üvegházba belépett. Ölében az ajtófelé irányított esővel feküdt egy két-esővíű vadászfegyver, kezei pedig olyan mozdulatban állottak, mintha meglepetés érte volna. Mellé a ruhája merő vér volt.

Ertler tisztiorvos megvizsgálta a hullát és megállapította, hogy a halál már pár órával ezelőtt beállott. A lövés a gyomrán érte még pedig közvetlen közről úgy, hogy a sebkörület teljesen meg volt pörkölve. Ez öngyilkosságra vallott, azonban egy másik körülmény viszont ellenkezőről tett tanu-blonzságot. A vadászfegyver esőve olyan hosszú, hogy ki van zárva az az eshetőség, hogy Kamalender a kezével csattinthatta volna el a ravaszt. Legfeljebb a lába ujja-val tehetné volna ezt, azonban a lábán levő esizma ezt lehetetlenné tette. Azt pedig senki sem gondolhatja, hogy az öngyilkos-ság elkövetése után valaki eszímát huzzon.

Egyáltalában semmi nyom sem volt ta-

lálható arra nézve, hogy dulakodás történt volna. A halott helyzete mégis azt mutatta, hogy a gyilkos ültette le a kerti nádzókra. A rendőrség tehát ebből kiindulva azonnal megindította a nyomozást a gyilkos szemé-lyének kipuhatólása végett.

Kamalender György 75 éves tiroli szár-mazásu ember, aki már régóta van alkalma-zásban Farkas kertésznél. A nyomban meg-kezdett kihallgatásokból kitűnt, hogy az öreg kertésznek volt egy indulatos természetű haragosa, akivel sokat civődött. Ebben az irányban folytatva a tárgyalásokat, Ehrlich fogalmazó kiderítette, hogy Farkas kertész éppen ennek az embernek adta át azt a bi-zonyos vadászfegyvert, hogy éjszaka őrköd-jék s telepen. Az illető ezt adta elő, hogy a fegyver valóban nála volt, azt azonban ta-gadja, hogy ő gyilkolta volna meg Kama-lendert. Az éj folyamán ő elaludt, lehet, hogy az öreg ezen idő alatt elvette tőle a fegyvert, amellyel aztán öngyilkosságot kö-vetett el. A gyanúsított lakásán nem talál-tak gyanúsabb nyomot, csupán egy nagyobb víztócsát, amelyre nézve kijelentette, hogy a reandes reggeli mosakodásból származik.

A rendőrség a gyanús körülmények ha-tása alatt őrizetbe vette az illetőt, aki azon-ban továbbra is megmaradt tagadása mel-lett.

Délután megtartották a helyszíni szem-lét. Valószínű, hogy az ügyészség el fogja rendelni az orvosrendőri boncolást is. A nyo-mozás tovább folyik.

Gyűjtsünk tagokat a Vörös-Keresztnek.

A polgármester a következő hirdést teszi közzé:

A magyar szent korona országainak Vörös-Kereszt Egylete a fiókegyletek és vá-lasztmányok megalakításánál irányadó ren-delkezésekről alapszabály kivonatot készi-tett, melyet mindazok, kik fiókegyletek ala-kításában és taggyűjtésben közreműködni kívánnak, a Vörös-Kereszt Egylet buda-pesi választmányától vagy közvetlenül az egyleti igazgatóságától (Budapest I. Vár. Diszter 1.) a taggyűjtőivekkel együtt meg-kaphatják.

Midőn ezt Nagyvárad város hazafias, minden szépért és jóért lelkesülő közönségé-nek tudomására hozom, egyszersmind fel-kérem, hogy mindazok, kik még nem tagjai a Vörös-Kereszt Egyletnek, lépjenek annak kötelekébe (alapító tag az, aki legalább 40 korona alapítványt tesz az egylet központi alapja javára, reandes tag az, aki legalább 6 éven át 2 korona tagsági díj fizetésére kötelezi magát, rendkívüli tag az, aki legalább 6 éven át 1 korona fizeté-sére kötelezi magát, a jelentkezéseket a Vörös-Kereszt Egylet nagyvárad-i fiókjá-nak pénztárnoka, Hofbauer Pál ur, a Nagyvárad Takarékpénztár vezérigazgatója veszi fel (tegyék lehetővé a Vörös-Kereszt Egylet áldásos, zavartalan működését s moz-dítsák elő betegápolási intézményei felszere-lésének és készleteinek felújítását és szapo-rítását, hogy ezáltal továbbra is birtokában legyen azon anyagi eszközöknek, amely

egyedüli biztosítéka kitűzött szent célja megvalósíthatásának: ápolni és gyámolítani a sebesülteket és betegeteket — hősi küzdel-münknek e szenvedő áldozatait, hogy test-ben és lélekben felgyógyultan adassanak vissza a hadseregnek, a társadalomnak és övéiknek.

Nagyvárad város áldozatkész közön-sége!

Hiszem és remélem, hogy szavaim vissz-hangra fognak találni s nem maradnak ered-mény nélkül.

Nagyvárad, 1916. évi január 19.

Rimler Károly, s. k.
polgármester.

CIPŐ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dozsó

Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

* **Családi rum** vaniliával vagy ana-nász izzel literje K. 3-80. Mindenféle likör essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1-20. Kapható Farkas István „Apolló” drogáriá-jában Rákóczi-ut. 7/B.

HIREK

*** Ferdényi Kálmán dr. kitüntése.** A hivatalos lap közli, hogy a király Ferdényi Kálmán dr. 37. gyalogezredbeli tartalékos tábori lelkészt, a nagyváradai liceum fiatal, tudós theologiai tanárát az elenességgel szemben kitűnő és önfeláldozó szolgálata elismerésül a lelkészi érdemkeresztel a vitézségi érem szalagján tüntette ki.

*** Cseréljük be az aranyakat.** Az Osztrák Magyar Bank mindazoknak, kik a birtokukban levő korona értékű aranyérmeket vagy pedig es. és kir. vert aranyat a bank főintézeténél vagy bármelyik fiókintézeténél bankjegyekre cserélik be, ezen hazafias eszlekedetük maradandó emlékéül budapesti főintézete újján *diszoklevelet* állított ki. Reméljük, hogy a banknak ezt a közérdekű és nagy horderejű akcióját a közönség minél szélesebb rétegeinek támogatása által, lehető nagy siker koronázza.

*** Kinevezés.** Bolgárfalvi Sebesi Miklós abszolvált joghallgató Udvarhely vármegyéhez közigazgatási gyakornokká neveztetett ki.

*** A vonatkések jelzése a szállodákban.** A nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara legutóbbi teljes ülésén, miatt irtuk, szóba került, hogy a mostani mindennapos vonatkések mellett igen kellemetlen és káros az utazni akaró kereskedőkre és iparosokra, mikor a vonat rendszerinti időre kimennek a vasutállomáshoz s ott kénytelenek 1—2 órát tölteni a vonatkések miatt, holott ha a városban értesülének az illető vonat késéséről, még jóideig végezhetnék otthon teendőiket. A kamara elhatározta, hogy felkéri a rendőrséget, miszerint a vasúti rendőrség minden vonatkések jelzessen a nagyobb szállodákban. A kamara pedig gondoskodik megfelelő táblákról, amelyekre kiírják a vonatkések pontos idejét. A kamara már elkészítette a csinos táblákat, amelyekre az egyes szállodákban a nap minden szakában megtudhatja a közönség a vonatok késési idejét, anélkül, hogy a vasúti forgalmi irodában alkalmatlankodnék.

*** Két I. oszt. vitézségi éremmel kitüntetett hadapród.** Bélius József hadapródot, nagyváradai posta igazgatósági tisztviselőt, ki a 4 ik honvéd gyalogezredben szolgál, az olaszokkal szemben az októberi és a novemberi harcokban tanúsított vitéz magatartása elismerésül két I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

*** A hadiadó kivétele.** A hivatalos lap tegnapi számában jelent meg a hadiadóokra szolgáló jövedelmi adó kivételére vonatkozó pénzügyminiszteri rendelet. E szerint azok, a kiknek jövedelme 1915-ben a 20 000 koronát meghaladta, 1916. március 15-ig tartoznak vallomást adni a pénzügyigazgatóságához. A további eljárás a régi. Uj az, hogy a kegyuri terhek az 1909. 10. t. c. 12. §. 7. pontja értelmében levonható tehernek veendő, s az 1914. XLVI. t. c. 2. §-ában foglalt rendelkezések az egyházakra, szerzetes rendekre, alapokra és alapítványokra is kiterjesztettek.

*** A villamostelep felügyelőbizottságának ülése.** A városi villamosmű felügyelő bizottsága tegnap délután a városházán ülést tartott Rimler Károly polgármester elnöklése alatt. Az ülésen Szűcs Géza főszámvevő ismertette a villamosmű 1914. évi zárszámadását, a Belányi Imre által hangoztatott azon kijelentés kapcsán, hogy két mérleg készült: egy valódi és egy burkolt. A főszámvevő ismertette a zárszámadást, amelynek egyes tételei korrigálásra szorulnak. Elhatározta továbbá a felügyelőbizottság, hogy a tervezett irodavezetői állást ideiglenesen betöltik.

*** Nem lesz egyiptomi cigaretta.** Pongrácz János báró miniszteri tanácsos kijelentése szerint az egyiptomi cigarettának befellegzett. *A háború alatt nem lesz többet egyiptomi cigaretta.* Se a trafikokban, se magánosoknál. Mi az egyiptomi cigaretta? Török dohány, amit mi is kapunk, csak hogy azt Egyiptomban sodorják. Tehát angol gyártmány, s a mi semleges országokon át jut hozzánk, ez is mind angol vagy francia termék Ennek a kegyetlen blokádnak az idején a legnagyobb hazafiatlanság volna az angol és francia gyárosokat ilyen fölösleges luxus fejében arannyal tömni. Már ki is ment az utasítás a vámhivatalokhoz, hogy minden ilyen küldeményt kobozzanak el. Ez meg is történt és többé a kaszinóiban vagy klubokban sem szívhathatnak egyiptomi cigarettát. Hiszje el, a mi dohányunk cseppet sem rosszabb. Magam is — nézze — két krajcáros hölgyet szívok, pedig szívhathatnék mást is. A mi fajcigaretteink iz és finomság tekintetében ugyanolyan jók csak persze nincsen rajtuk a kairói gyár márkája.

*** A háború szomorú jelenségeiről.** Radnai Farkas dr. v. b. t. t., beszercebányai püspök fájdalommal mutat rá azon háborús jelenségekre, amelyeknek gyógytása nagyrésztben a papságra tartozik. Az emberi gyarlóság salakja gyanánt immár mutatkoznak olyan jelenségek is, amelyeket a megjelent világosság fényével erkölcsi veszélyeknek kell felismernünk, amelyek beünket megfelelő munkára kell hogy serkentessenek. A békének mind élénkebb és általánosabb vágya bizonyos lehangoltságot, elernyedés és fáradtság csiráit kelti már a lelkekben. Szomorúan kell tapasztalunk a testi szervezetet, a haretéren ki nem adott vért megtámadó s a *jövő nemzedéket előre megrontó* oly betegségek felléptét, melyek ellenében szükséges, hogy a világosság napszámosai, a lelkipásztorok a rendelkezésükre álló lelki eszközökkel és a világi hatóságok támogatásával érvényt szerezzenek az Apostol parancsának. Annyiféle erkölestelen fészekben ápolt bűnről van szó, aminőről közöttünk még említésnek sem volna szabad tételnie. Szomorú jelenség az apáknak a haretéren való távolléte miatt az *itthonlevő éretlen subancoknak eldurvulása*, az öreg szülőkkel és gyenge anyákkal szemben való engedelmesség, még a *felöltöknél is biróilag megtorolható bűnökre vetemedése.* Ennek vannak — fájdalom nem ellenőrzött, annál kevésbé eltöltött forrásai; üzleti nyereségből gyártott olvasmányok, képek stb. *A mostani elfajulás leverő és elijesztő.* Igyekeznai kell a hatóságok részvételével a rothadást eltávolítani, gyógyítani s megakadályozni s a jövő nemzedék lelki és testi erejét biztosítani, hogy a gyermek ne legyen majd szülei szűgyene, a társadalom

salakja a birák ítélkezésének alanya, a börtön lakója, a menyország kitagadott örököse.

*** Budapesten katasztrófális földrengést észleltek.** A nálunk és Erdélyben észlelt földrengésről Hoffmann Ernő, a budapesti egyetemi földrengési obszervatórium asszisztense ezeket mondotta: — Tegnap úgy az országos meteorológiai intézethez, mint az egyetemi földrengési obszervatóriumhoz egymás után érkeztek a táviratok Biharból, Brassóból és erdélyi vármegyéből, a melyekben a földrengést jelezték.

— Ez a földrengés olyan irtóztató nagy volt, hogy csakis katasztrófális jellegű lehetett. Csodálkozunk azon, hogy Magyarországon csak ilyen kis hatásokban nyilvánult meg, de ez valószínűleg azért történt, mert a rendes főfészke országunk határain túl volt és Magyarország csak a rengés területbe nyult bele. Ha a rengés főfészke valamely város alatt volt, akkor okvetlenül rettenetes romboló hatású lehetett.

Nem lehetetlen, hogy Románia volt a főfészke, éppen azért, mert főleg az erdélyi részokról érkeztek jelentések erősebb földlökésekről.

*** Dr. Sarkady Sándor szerb fogoly távirata.** A mostani szerbiai offenzíva kezdetén szomorú hírek jöttek azokról a katonáinkról, akik az első támadásunkkor estek szerb fogságba. Sok család leste lázas izgalommal a híreket azokról a foglyokról, akiket Nisből tereltek a szerbek maguk előtt az albániai uttalan utakon végtelen nélkülözések között. Mindaddig semmi levél nem érkezett a foglyoktól, akik pedig azóta hír szerint Olaszországba érkeztek. A Nisbe internált foglyok között volt két nagyváradai ügyvéd is: dr. Sarkady Sándor és dr. Rozvány Jenő. Tegnap végre távirat érkezett dr. Sarkady Sándortól aggodó családjához. A távirat Olaszországból, Citta di Ducalóból érkezett s arról értesíti nejét, hogy az ottani fogolytáborban van s jól érzi magát.

*** Az innsbrucki vasúti missió.** Az innsbrucki vasúti missió, mely Innsbruckon átvovaló katonáinkat látja el olvasmányokkal és szeretetadományokkal, nyugtázza a következő újabb adományokat:

Vinkler Jozefa urhölgy Nagyvárad 50 K, Katona Othón Debrecen 40 K, Szent-Királyi Tivadarné urasszony Debrecen 2000 „Princessas” szivarka, Patterczyk Antonia urhölgy Budapest 100 db cuba-portorico, könyvek, édességek stb., Jakobovits Ilona közs. tan. Nagyvárad 2 doboz szalon levélpapír, Raviczky Aladár C. M. megküldötte több példányban összes háborús kiadványait, Az „Német” irodalmi Társaság Budapesti 200 db „Tábori levelek”. Eddigi gyűjtés eredménye 251 korona. További szives pártfogást kér a vasúti missió vezetője: Olasz Péter S. J. Innsbruck, Sillgasse 2.

*** Négy és fél millió feldult tűzhelyeinkért.** Szeged város törvényhatósága 50 000 koronát szavazott meg a háboruban feldult tűzszelvények újrafelépítésére. A törvényhatóságnak ezt az adományát 37 542 korona 65 fillérrel töltötte meg a város hazafias közönségének körében folytatott gyűjtés. Somogyi Szilveszter polgármester, aki erről az Országos Bizottságot értesítette, külön hangoztatja, hogy Szeged ezt az adományát minden feltétel kikötése nélkül szavazta meg, nem kötvén ki sem azt, hogy az összeg mely elpusztult község felépítésére fordítottassék, sem pedig azt, hogy a felépítendő község milyen elnevezést nyerjen. Ezenkívül a szegedi II számú csendőrkerület tisztikara és legénysége is Rómay Béla ezredes, kerü-

letipararcnok kezdeményezésére összegyűjtött 7100 koronát hadikölesönkötvényekben és 100 koronát készpénzben és ezt az összegét felajánlotta a Szeged adományából építendő faluban létesítendő óvoda céljaira szűz az egyedüli feltétellel, hogy ott a kisdedeket kizárólag magyar nyelven és magyar értelemben a magyar haza hű polgáira neveljék. Ezzel együtt a magyar társadalom áldozatkészsége eddig 4 és fél hónap alatt 4540 724 korona 16 fillért ajánlott fel a Khuen Hederváry Károly gróf vezette slatt álló országos akció hazafias céljaira.

*** Kinevezés.** A hivatalos lap közli, hogy a pénzügyminiszter Hovszky Lajos adóhivatali számgyakornokot a nagyváradi magyar kir. adóhivatalnál a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tisztte a parcsovai magyar kir. adóhivatalhoz nevezte ki.

*** Akik katonák akartak lenni.** Érdekes tolonccsoport érkezett tegnap a nagyváradi rendőrség bünyüzi osztályához. Adelsbergből hoztak katonai díszet alatt négy 16-17 éves fiút, akik fiatal koruk dacára katonák akartak lenni, azonban nem volt szüleiktől beleegyezési nyilatkozat. A fiúk Bihar megyéből valók, akik rendkívül szomjuhozottak a hősi élet után, sikerült is nekik valahogyan egyenruhára szert tenni s egy katonai szállítmánnyal Adelsbergbe jutni. — Ott azonban talán szigorubb ellenőrzés folytán rájöttek, hogy nem katonák, hanem kalandvágyó ifjak, aminek aztán az lett a vége, hogy vissza kísértették őket Nagyváradra a rendőrségre. A kibágási ügyosztály aztán hazatolonccoltatta őket szülőfalujokba.

*** Adakozzunk a vak katonáknak!** Minden igaz magyar hazafiának kötelessége, hogy a nagy világháboruban az ériük folyó csatákban szemük világát veszített hőseinket segítse. Adakozzunk a vak katonáknak! Legutóbb Bakator József nagyszalontai lelkész 25 koronát küldött szerkesztőségünkbe a vak katonáknak, mely összeggel a Tiszántúlnak a neves célra indított gyűjtése 2742 K 13 fillérrel emelkedett.

*** Dienes István temetése.** Nagy részvétel mellett ment végbe tegnap délután Dienes István temetése, a temetési szertartást Sulyok István esperes végezte. A gyászmenet az elszármítottakhoz került a bel a családi sírhelyen örök nyugalomra helyezték. Koszorúkat küldtek a családtagokon kívül: öz. András Gusztávné és családja, a Horváth család, Bodeky István. A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata nagy pontossággal rendezte.

*** A Vörös-Kereszt** vasárnapi élelmiszer beszájra céljaira ujabban a következő adományok érkeztek: Isten fizesse meg befőt, Schön Lipót 10 kalács, Hiemesch Frigyesné kávé, főzelék, fűszer, Diósi Lajosné 100 korona, Szilágyi Zsigmondné dió, Balázsházy Margit cognac, likör, kártya, Balázs Olga 1 doboz drage, 1 doboz tea-sütemény, öz. Balázsházy Bertalané 2 üveg likör. A délutáni kabaré műsora most már teljesen meg van állapítva. A műsor a következő: Tere fere a kutaál, zenéjét irta R. Genée, előadják Halász Kata és Patzko Sárika, zongorán kíséri Márton Lili. Utána tánc betanította Antalfy Margit; Férhez menjek-e? Monolog Hovszky Hugótól, előadja Érkeserüi Balogh Emmy; Költmények Kerekes Márton, Radó Antaltól. A nemzetiszin pántlika Szász Károlytól, előadja Kakass István, végül dr. Daykáné-Szönyi Margit urnő énekszáma.

*** Uj postai ügynökség.** Biharvármegye Kománfalva községében Kománfalva elnevezéssel működött és 1915. évi május hó 26-ika óta ideiglenesen szünetelő postai ügynökség folyó évi február hó 1-én újból életbe lép. Ezen postai ügynökség bárhova szóló levélpostai küldemények, továbbá csak a belföldre Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába és Németországba szóló pénz és csomag küldemények felvételével, továbbításával, leszállásával és utalvány, nemkülönben postatakarékpénztári ügyletek közvetítésével van megbízva. A postaügynökség kézbesítési köre Békregy, Békagymás, Békörvényes, Botfej és Kománfalva községekre, valamint a közigazgatásilag Botfej községhez tartozó botfeji fakitermelési ipartelepre és a Békagymás községhez tartozó Pusztaklit telepre terjed ki. A postaügynökség leszállás, ellenőrzés és felügyelet tekintetében a béli posta és távirtda hivatalhoz tartozik és összeköttetését a Kománfalvától Békre és vissza naponként egyszer közlekedő gyalogkúldőncéjrat utján a béli posta- és távirtda hivattall nyeri. Nagyvárad, 1916. január hó 21. Siket, m. kir. posta- és távirtda főigazgató.

*** Kabaré az elesett hősök özvegyei és árvái javára Dobozon.**

A dobozi Vörös Kereszt és a gróf Wenheim Dénes-féle magánkórház beteget 1916. január 8. és 9. én az elesett hősök özvegyei és árvái alapját ismét tekintélyes összeggel gyarapították. Pusztai Antal Zoltán róm. kath. plébános, egyetemi elnök szívós kitartása és fáradtságot nem ismerő buzgólkodása, a dobozi közönség hazafias lelkesedése, a szereplők szorgalma és rátermettsége teite lehetővé az újabb anyagi és erkölcsi sikereket. Szinre került ez alkalommal Philipp István székesfehérvári főgimnáziumi tanár „Előrsön” című egyfelvonásos háborús jelenete a kárpáti harcoktól. A szereplők játéka, Michuczy briliáns beegüszölőjét a nézőteret mindkét csőn szűfőlésig megtöltő közönség osztatlan tettezéssel és szünni nem akaró ünnepléssel, tapssal kísérete mindvégig Ugyazintén állandó zajos derűltséget kellett a „Meni mint sebesült” humoros egyfelvonásos jelenet is. Mindkét estén még külön tombola is volt, mely alkalommal 180 darab értékes tárgy került kiorszállásra. A két estély 523 K 70 fillér tisztas bevételét jövedelmezett az özvegyeknek és árváknak. Az ez alkalommal történt felülfizetésekért, a szereplőknek valamint a tombola tárgyakat ajándékozó, azok gyűjtésével és rendezésével fáradozó hölgyeknek és végül mindazoknak, kik lehetővé tették azt, hogy az özvegyek és árvák alapját ilyen szép összeggel gyarapíthattuk ezuton mond halás köszönetet a rendezőség. A befolyt összeget illetékes helyre juttatták.

*** A lóvartó gazdák figyelmébe.**

A cs. és kir. 2. számú lögyűjtő állomás parancsnokságának 47/1916. számú átirata alapján közhírré tesszük, hogy a cs. és kir. hadügyminiszter ur 652/1916. számú rendelkezésével a Nagyváradon levő összes nyilvántartó lappal ellátott lovaknak elővezetetését rendelte el. Ennek fogva felhívom azon Nagyváradon tartózkodó lóvartó gazdákat, akiknek katonai nyilvántartó lappal ellátott ló van a birtokukban, hogy ezen lovakat a folyó évi február hó 1-én, keddén reggel 9 órakor a lóvásártérs vezessék elő. Minden ló jó vasalással és feltétlenül új, erős kenderkötőkkel vezetendő elő s minden katonailag osztályozott és katonaság által még át nem vett katonai nyilvántartó lappal ellátott ló annyival is inkább elővezetendő, mivel ezen ló átvételéről esetleg elmaradó minden lóról a fönti rendelet értelmében a cs. és kir. hadügyminiszter urnak a lögyűjtő állomás parancsnoksága által jelentés fog tétetni. Különösen figyelmeztetem a lótulajdonosokat, hogy a birtokukban levő katonailag osztályozott, tehát katonai nyilvántartó lappal ellátott ló az esetben is föltét-

lenül elővezetendő, ha az ilyen ló talán még másnak a tulajdonában lett volna katonailag osztályozva, s a lóosztályozás után vétel után került volna is a birtokukba, azon ló tulajdos, aki a birtokában levő katonai nyilvántartó lappal ellátott lovat elő nem vezeti, az 1912. évi LXIX. t. c. alapján 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal fog büntettetni. — Minden lónak a fehér katonai nyilvántartó lapját és marhalevelét (járátat, illetve pasusát) a lótulajdonosok a lóátvételhez magukkal vinni tartoznak. Nagyvárad, 1916. január 27. Eleméry Ferenc, katonaiügyi tanácsnok.

*** Kiadó** Sztaroveczky-utca 7 szám alatt 2 szoba, fürdőszoba s mellékhelyiségekkel álló lakás azonnal. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

*** Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

*** A legjobb, legkedveltebb,** legelőbb beszerzési forrás! Teát, rumot, esekelédet, szardíniát, szalámit, sajtot, kakaót, szaloncukrot, Kugler, Gerbeaud bombont. Mindez a legelőnyösebb árban ASZÓDYNAL, akiknek Kossuth-utcai és Rákóczi-uti üzleteiben nagy szaloncukorka vásár van. ASZÓDY-féle híres 8 féle zamatu pörkölt kávé, legfinomabb tea, a Sas passagebeli külön halakonzerv üzletben az összes faju pöcölt halak amelyek a bust pótolják azok kivül mindenemü kiválóan finom édességek kaphatók. Katonai postaládákat és haretéri dobozok az üzletben megtöltetnek.

* Mindennemű arc-, kéz vörösségről biztos stb. **Harmat tej krém** Ára 1 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi ut 7/B.

*** Gyurjad Gyurka.** Piszkáld ki. Előtték a jobbkaromat. Ott ahol a Doyester víze rug. Csukaszürke ember. Háborús mezfelvevő. Rendkívül érdekes lemez új dingságok Rákóczi ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél Hangszerek, hegedűk, gramafonok, burkülönlegességek. Gramafonok, hangszerek olcsó szakszerű javítása.

* **A Csillag gyógyszerár** mai hirdetésében a **Pedikrol, Liszka-víz** és **Droguinál** mindenkit érdekel.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Pénteken este: Szibill.
Szombaton este: Legénybucsu.
Vasárnap délután: Ember tragédiája.
Vasárnap este: A császárné.

Szibill. Ma este a közönség egyik kedvenc operettje a Szibill körül szünni, amelynek minden egyes előadását még telt ház nézte végig. Biztosra vehető, hogy a bíjos Bródy Martos Jakobi operette ma is nagy házat vonz. Szibillt Zsigmondy Anna, Saraht Vig Manci, Petrovot Perényi játszja és a többi szerep is, a már ismert jó kezekben vannak.

Az Ember tragédiája. A Szigligeti színház igazgatósága az időnyben oly páratlan sikerrel felelevenített Az ember tragédiáját e hét vasárnap délutánjára tűzte előadásra, amelynek keretében, módjában lesz a közönségnek föl helyárok mellett egy művészies értékes előadásban gyönyörködni, amelynek Fodor Ella, Bihary Ákos és Tóth Elek a főszereplői.

Legújabb táviratok.

Vilmos császár születésnapja.

Budapest, január 27. (Saját tud.) A képviselőház mai határozatából kifolyólag Beöthy Pál táviratban üdvözölte a német birodalmi gyűlés elnökségét Vilmos császár születésnapja alkalmából. Királyunk díszlevelét adta a császár tiszteletére. Főpáncsnokságunkon Frigyes főherceg felköszöntötte a császárt. Felköszöntőjében ama reményének adott kifejezést, hogy jövőre már békében ünnepelhetik meg a császár születésnapját.

Előnyomulásunk Albániában.

Lugano jan. 27. Az Idő Nacionálnak jelentik San Giovanni di Meduából január 23-iki kelettel: E pillanatban üritják ki San Giovanni di Meduát, mert erős magyar és osztrák hadoszlopok vonulnak fel a Skelli törzs által lakott területen át Medua felé.

A szerb sereg maradványai fejvesztetten menekülnek Durazzo felé.

A lap ezután foglalkozik Montenegró gyors összeomlásának okával. Az ellenségnek, ugymond, sikerült teljesen felrevezetni a montenegrói sereget, a mely a főváradást Berane felé várta. Ezalatt az ellenség a felig kiürített Lovcen állások ellen támadt.

IRODALOM

A francia sárgakönyv a háború előzményeinek történetét tartalmazó diplomáciai okiratok gyűjteményének legérdekesebb és helyenként legizgatóbb fejezete is megjelent magyar fordításban. A Világháború okiratai című okmánygyűjtemény a francia sárgakönyvvel teljes befejezést nyert. A francia sárgakönyv ára 1 korona 50 fillér teljes gyűjtemény 5 korona 50 fillérért kapható minden könyvkereskedésben.

KÖZGAZDASÁG

A tavaszi gazdasági hadjárat.

Ghillány Imre báró folgmivelésügyi miniszter a törvényhatóságok útján a következő üzenetet küldte a magyar gazdaközösségnek: Annak a meggyőződésnek adok kifejezést, hogy az arra hivatottaknak tekintben erős, hazaszeretettől irányított, lelkes közreműködése biztosítani fogja tavaszi gazdasági hadjáratunk sikerét is. Ez az üzenet egy hosszabb rendelet végső mondata, amely rendeletben a miniszter körülírja, hogy az arra hivatottaknak mit kell tenniük, amivel biztosíthatják a tavaszi gazdasági munkák elvégzését, s azok sikerességét. Minden tekintetben figyelemkeltő ez a miniszteri rendelet. Elsősorban is elismeri, hogy a mezőgazdasági munkák lebonyolítása csaknem ugyanolyan nehézségekkel jár, mint a hadjárat viselése. Elismeri azonkívül a miniszter azt is, hogy a nehéz körülmények között nem szabad a mezőgazdasági munkák végzésénél a magának csékély erejére hagyni a gazdát, hanem

minden illetékes tényezőnek, minden arra hivatott egyéneknek arra kell törekedni, hogy a tavaszi gazdasági munkák nemcsak elkezdhetők, de sikeresen befejezhetők is legyenek.

A szerkesztésért ideiglenes felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad városi kir. járásbíró, mint tkvihatóság.

13869-1915 Tkv. sz.

Árverési hirdetménykivonat.

A Kisbirtokosok országos földhitelezetete végrehajthatónak Bács Péter végrehajtható ellen indított végrehajthatási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajthatási árverést 76 korona 44 fillér tőkekövetelés s jár. behajtása végett a nagyvárad kir. törvényszék területén levő Telkesd községben fekvő és a telkesdi 279 sz. betétben AI. 1. 2. sor. 1321/577 és 1322/577 hrszám alatt a tárgycsán levő szántóra 1500 korona kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1916. évi február hó 26. napján d. e. 10 órakor Telkesd község házában fogják megtartani. Az árverés alá kerülő ingatlanok a kikiáltási árnál alacsonyabb áron nem adhatók el.

Az árverési szándékozók kötelesek bányapénzül a kikiáltási ár 20% át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. tc 42 §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldöttéssel letenni, hogy a bányapénznek előleges bírói letétbe helyezéséről kiállított elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételek aláírni.

Az aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százalékára szerint megállapított bányapénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni.

Nagyvárad, 1915. évi december hó 3-ik napján. Dr. Solyom s. k. albiró. A kiadmány hitelesség: Olvashatatlan aláírás, kiadó.

A Katholikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13. telefon 5-39 szám)

AJÁNLKOZNAK: Jegyző mellé vidékre és ügyvédi irodába; telefon-, távirat-, posta- és villanyoshoz; nevelő-, társalkodó-, ápoló- és házvezetőnőnek; főzőnőnek kórház-, vendéglő-, intézet vagy papi házhoz; felsőruha varrásra műhely vagy magánhához; fehérnemű himzés és javításra; üzleti kiszolgálásra és cipész műhelybe; házmesternőnek; házhozjárók, mosás-, vasalás-, takarítás- és egyéb napszámra; gyermek mellé, szobalány, minden- és kocsisnak. Egy idős nő tisztességes leányoknak lakást kínál. (Hármas-utca 14. sz.)

KERESNEK: Vidékre fogyasztási szövetkezetekhez egy nős üzletvezetőt; irodai munkára egy nőt; egy német leányt gyermek mellé; főzőnőt, szobalányt, mindenest és inast;

Kérjük az ajánlkozókat, szíveskedjenek irodánkban naponta jelentkezni, hogy az elhelyezés felől a tájékozódás gyorsabb és könnyebb legyen.

Mindenre nézve felvilágosítást nyújt a nővédelmi hivatal.

Hivatalos órák vasár- és ünnepnap kivételével:

hétfő, szerda, péntek délelőtt 9-12-ig,

Ő csász. és Apost. kir. Felségének

legfelsőbb felhatalmazása folytán.

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok polgári jótékonycéljaira szánt

43. CSÁSZ. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK.

Ezen sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A huzás nyilvánosan Wienben, 1916. február 10-én fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál III. ker., Vordere Zollamtsstrasse 5 sz. a., a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapest, IX. ker., Fővámház, továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytőzszékekben, a vasutaknál, adó-, posta- és távirat hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegy vevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától (Jótékonycélú sorsjátékok osztálya.)

Nagyváradai fióközletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépüle
Bakóczy-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradai fióközletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépület
Bakóczy-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

a téli sasionra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR T. T.
fióközleteiben.

Gyarmányaink izlases klállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveitek.

50 fióközlet az ország összes nagyobb városában.

Lahner György-utca 4. sz. ház
első emeletén

3 szobás modern lakás
azonnal kiadó. — Ertekezhetni a
Polgári Takarékpénztárnál
Kossuth-utca.

Belépési felhívás.

Az Általános Takarékszövetkezet, mely az Általános Takarékpénztár kebelében működik Nagyvárad, Bémer-tér 2. 1916. január 1-én nyitotta meg.

XIV. évtársulatát

A belépés tetszés szerinti számú törlesztést jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 20 fillér fizetendő. Az új évtársulat 3 éven át, vagyis 156 hétig tart, aminek eltelte után a tagok az általuk megtakarított tőkét az elért haszonban való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet tagjainak váltóra vagy kötelezvényre kölcsönöket folyósít s a folyósított kölcsönök a heti befizetésekkel három év alatt törlesztendő le. A befizetések vasárnap és ünnepnap kivételével mindennap délután 9-12 óráig, délután 3-5 óráig történnek.

Vidéki tagok részére postatakarékpénztári lapokat küldünk, melyekkel befizetéseiket portómentesen eszközölhetik.

Az új évtársulat működését január 1-én megkezdjük, ezért felkéretnek a belépni szándékozók a mielőbbi jelentkezésre.

Nagyvárad, 1915. november hó.

Általános Takarékszövetkezet.

Belépési felhívás.

a Nagyváradai Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet 14-ik évtársulatába.

A Nagyváradai Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet 1916. január 1-én 14. évtársulatát kezdi meg.

Ezen szövetkezet célja, hogy tagjait apróbb betétek által a tőkétakarításra buzdítsa, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt.

Tagja lehet a szövetkezetnek bárki, ki magát hároméven keresztül hetenként legalább 20 fillér befizetésre kötelezi.

Minden tagnak joga van a befizetésének négyötöd részét minden kezessé nélkül kölcsönképp felvenni, mely kölcsönért a legmúltánysabb kamat lesz felszámítva.

Beiratási díj minden üzletész után 10 fillér fizetendő. A könyvecskét már az első heti betét és beiratási díj befizetése után kiadjuk. Vidéki tagok a heti befizetéseket posta befizetése (cheque) lapok útján teljesíthetik.

Befizetések bármely hétköznap d. e. 9-től 12-ig és d. u. 3-tól 5-ig eszközölhetők.

A Nagyváradai Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet igazgatósága.

Zöldfa-u. és Szent László-tér, (Deutsch K. I.-féle ház.)

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával azonnal kiadó. Értekezni lehet a

Nagyváradai Takarékpénztárban. Teleky-u. 2.

Valódi aszfalt fedéllemez és elsőrendű kő fedéllemez kapható

Andrényi Károly
és Fiai cégnél
Nagy-Várad.